

Curs 2024-2025

4a SESSIÓ GRUP DE TREBALL SALUT + GT DROGODEPENDÈNCIES	Dia: 14 gener 2024
	Hora: 16:00
	Ubicació: Espai 1 – Ent. –C.València

ORDRE DEL DIA

Informe La salut a Barcelona, 2023:

Presentació a càrrec de: **Lucía Artazcoz**, experta adjunta a la Gerència de l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

PERSONES ASSISTENTS

Manuel E. Abia	Comissions Obreres del Barcelonès
Corina Albir Sanchez	Federació d'Associació de Veïns i Veïnes de Barcelona
Mireia Ambrós	Laboratorio de Reducción de Riesgos
Lucia Artazcoz	Agència de Salut Pública de Barcelona
Pau Berbel Ortega	Associació contra el càncer
Francisco Blázquez Martínez	Asociación ALEJOP
Marta Carrera Plans	Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
Begoña de Eyto	Creu Roja a Barcelona
Emilia Expósito	Coord. Usuaris de la Sanitat, Salut, Consum i Alimentació
Francina Fonseca	Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental
Antonio Gallego Cuevas	Guàrdia Urbana de Barcelona
Margarita Gonzalez Rincón	Consorti Serveis Socials de Barcelona
Cristina Mariano	Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncològica, Oncolliga
Albert Mariné	Fundació Congrés Català de Salut Mental
Maria Àngels Moreno	Unió Sindical de CCOO del Barcelonès (USCOB)
Olalla Montón	Consorti Sanitari de Barcelona
Andreu Parera	Departament Participació Social
Maribel Paserin	Agència de Salut Pública de Barcelona
Felisa Pérez i Antón	Federació Catalana de Drogodependències
Josep Rovira	Coordinador Grup de Treball Drogodependències
Masha Sanatgar	Col·legi de Farmacèutics de Barcelona
Ma Eugènia Sánchez Carreter	Dempeus per la salut pública
Judith Sanjuan	Grup Atra
Maite Tudela	Grup Atra
Mercè Vidal	Fundació Àmbit Prevenció
Montserrat Casamitjana	Coordinadora Grup de Treball Salut
Imma Vallverdú	Coordinadora Grup de Treball Salut
Carme Carrera	Tècnica referent Consell Municipal de Benestar Social
Eva Caballero	Consell Municipal de Benestar Social

S'EXCUSEN

Alicia Aguilera	Departament de Joventut. Àrea de Drets Socials
Penélope Aguilera	Coordinadora Grup de Treball Drogodependències
M. José Canzino	Federació associacions cannàbiques de Catalunya
Carme Catalán	Xarxa de Dones per la Salut
Mariona Corbella	Fundació Privada Esportsalus
Esther Gonell	Fundació Privada Esportsalus
Carlos Larrañaga	Fundació Salut i Comunitat
Anna Noguer	Departament Salut - Ajuntament de Barcelona
Laura Oliva	Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
Marta Ollé	Col·legi Farmacèutics de Barcelona
Gemma Parramon Puig	Soc. Catalana de Psiquiatria i Salut Mental (delega en Francina Fonseca)
Elisa Puigdomènech	Servei de prevenció de drogodependències
Montserrat Saltó	Sindicatura de Greuges de Barcelona
Cristina Sánchez	Fundació ICEERS
Carme Santana	experta

RESUM DE LA SESSIÓ

L'Informe de Salut 2024, presentat per la Lucía Artazcoz de l'ASPB, te la particularitat de presentar dades d'anys anteriors, amb comparacions i tendències d'alguns indicadors, es en aquest context que s'observa que la població de la ciutat ha envellit i s'ha diversificat amb més persones nascudes a l'estranger, amb un augment significatiu del nivell d'estudis. La qualitat de l'aire ha millorat, tot i que encara supera els nivells recomanats per l'OMS. L'esperança de vida ha augmentat, i la mortalitat prematura per tumors i malalties del sistema circulatori ha disminuït considerablement, així com la incidència de malalties transmissibles com la tuberculosi i la sida i el consum de tabac especialment en homes. No obstant això, continuen existint reptes importants, com l'augment dels problemes de salut mental, la soledat no desitjada, les infeccions de transmissió sexual, problemes de son, consum d'alcohol i els efectes del canvi climàtic.

Durant la sessió, es va posar èmfasi en la necessitat de millorar les estratègies d'intervenció comunitària i d'avaluació per garantir l'eficàcia de les polítiques de salut pública. Es va discutir la importància de considerar la perspectiva de gènere en les intervencions, atès que les dones presenten patrons de consum i necessitats diferents als homes. També es va destacar la preocupació per l'ús de psicofàrmacs, especialment en dones, i la necessitat de proporcionar alternatives terapèutiques adequades. Pel que fa a les drogodependències, es va observar una tendència decreixent en el consum de cànnabis entre els adolescents, però es va assenyalar que l'ús de cigarretes electròniques està augmentant. També es va debatre sobre la importància de promoure una major consciència sobre els riscos associats al consum de cànnabis i altres substàncies, especialment entre els joves.

Finalment, es va reconèixer la importància de treballar en la integració de les comunitats immigrants en els recursos comunitaris de salut, tenint en compte les barreres idiomàtiques i culturals. Es va concloure que, tot i les millores observades en diversos indicadors de salut, cal continuar treballant per abordar els reptes persistents i emergents en salut pública.

APORTACIONS I DEBAT

El debat s'obre a partir de les conclusions de l'informe presentat per la Lucía Artazcoz, especialment en els reptes per la salut pública detectats: com ara l'augment dels **problemes de salut mental**; problemes de **son**; **soledat no volguda**; augment de les **infeccions de transmissió sexual** i **canvi climàtic**

Alcohol

No s'han fet avenços significatius en la reducció del consum adolescent, malgrat les normatives existents. El 17% de joves entre 15 i 29 anys fan consums episòdics intensius, especialment durant els caps de i un 30% ha tingut una intoxicació aguda en els últims 30 dies. Respecte la població més gran, hi ha un buit d'informació sobre el consum en persones de més de 64 anys. També es va discutir sobre els canvis en els patrons de consum entre homes i dones amb l'edat, incloent un desplaçament cap als psicofàrmacs entre les dones. Es va remarcar la necessitat d'incorporar una perspectiva de gènere en l'anàlisi i l'abordatge d'aquestes problemàtiques per assegurar una atenció equitativa i efectiva.

En la reunió es va abordar la preocupació per la percepció pública sobre el consum de substàncies, destacant que, malgrat la creença popular, el consum de drogues com el cànnabis i altres substàncies és relativament baix. A diferència de les drogues, l'alcohol és socialment acceptat i promogut, malgrat els seus efectes negatius sobre la salut i el benestar.

Psicofàrmacs

Es va assenyalar la preocupació pel consum elevat i la prescripció de psicofàrmacs a Espanya, especialment entre adolescents i dones, la qual cosa reflecteix una falta d'alternatives psicoterapèutiques i una tendència a tractar problemes emocionals i socials amb medicaments. Caldria informar millor a la població sobre els riscos associats amb el consum de psicofàrmacs i buscar alternatives més saludables per a la gestió de l'estrès i el malestar emocional; la conscienciació sobre els riscos del consum de medicaments sense prescripció i la necessitat de supervisió mèdica adequada en la prescripció i el seguiment del consum de psicofàrmacs; i la incorporació de noves figures professionals a l'atenció primària per millorar l'assistència i reduir la dependència de psicofàrmacs. La precarietat laboral i l'accés limitat a l'habitatge s'apunten com a factors que contribueixen al consum elevat de benzodiazepines a Espanya i Portugal, al igual que les condicions de treball i els horaris en la qualitat del son. No hem d'oblidar que la jornada partida és un factor (usos del temps) que afecta negativament la conciliació familiar i personal (hi ha experiències positives sobre el canvi a una jornada intensiva).

També es va discutir com la retirada de fàrmacs pot alimentar un mercat negre, especialment en el cas de medicaments no disponibles localment, però sí en altres països europeus.

Malalties transmissibles

Els assistents van manifestar una preocupació creixent sobre les malalties transmissibles, especialment entre els joves i la població masculina (homes de classe social alta), destacant la disminució de l'ús del preservatiu i la necessitat d'incrementar la consciència sobre aquest tema. Es va destacar la importància d'adaptar els serveis de salut i les campanyes de prevenció a la diversitat de la població, incloent diferents orientacions sexuals i identitats de gènere. Es va reconèixer que, malgrat la disponibilitat d'informació, aquesta no sempre condueix a un canvi de conducta, destacant factors personals, culturals i ambientals com a determinants claus en la presa de decisions.

Son i soroll

El problema de la son afecta un 30% de la població, és un problema creixent i infravalorat amb un impacte sobre la salut profund i ampli (malalties cardiovasculars, respiratòries, etc). Es va mencionar la problemàtica de la falta de son entre els nens i adolescents, destacant les repercussions negatives per a la seva salut mental i física. Destacar que aquest problema està molt relacionat als horaris tardans i horaris partits tan arrelats a la nostra societat, i la normalització quasi banalització de la dispensació de benzodiazepinas per dormir. També es posa de manifest que en molts carrers de la ciutat el tema del soroll nocturn segueix estant molt vigent.

Soledat no volguda

Tot i la existència de programes per combatre la soledat no volguda, aquest es un problema a destacar en la gen gran. Es va reconèixer el valor de les escoles de salut com a eina per combatre la soledat entre els més grans, suggerint la necessitat de més espais d'aquest tipus que promoguin el benestar comunitari.

Tabaquisme i cànnabis

Respecte de la incidència en les dones, es va discutir com la rebel·lia contra els rols de gènere tradicionals pot influir en les conductes, especialment en el cas de les persones no binàries i les dones, que busquen igualar les oportunitats i el poder en la societat. També es va parlar sobre l'augment de l'ús de cigarretes electròniques entre els adolescents i les estratègies de les tabacaleres per promocionar-les com a alternatives menys nocives al tabac tradicional.

Respecte al consum de cànnabis, es va comentar la baixa incidència en la població general, i es va subratllar la rellevància d'una bona relació amb l'entorn escolar i la implicació en el procés educatiu com a factors protectors contra el consum problemàtic de substàncies en l'adolescència. Es va argumentar que els problemes derivats del consum de cànnabis no són l'única causa de l'abandonament escolar, sinó que interactuen amb una varietat de factors de risc: risc de psicosi i disminució del rendiment acadèmic.

Canvi climàtic i població d'origen no local

Es va abordar l'impacte de l'augment de temperatures i del sol en la salut, especialment en relació amb el càncer de pell. Calen estratègies per combatre aquesta problemàtica, incloent la creació d'ombres a la ciutat i a les platges, i la preocupació pel cost de les cremes solars.

Es va mencionar el canvi demogràfic als barris, amb un augment de la població d'origen no local, i els reptes que això suposa per a la integració i l'atenció sanitària, especialment per a les

persones grans amb barreres idiomàtiques i culturals. S'han d'adaptar els recursos comunitaris per a aquesta població.

Pantalles i dispositius mòbils.

Finalment, es va abordar la qüestió de les addiccions a les pantalles i els dispositius mòbils, amb una referència a una iniciativa de benestar digital i la introducció d'un qüestionari en un baròmetre per mesurar l'ús excessiu de pantalles. Es va mencionar la preocupació pel tipus de contingut accessible a través d'aquests dispositius i l'impacte de la violència exercida a través de les pantalles.

Atenció Primària.

Es va destacar que l'atenció Primària encara està lluny del treball en Comunitària tot i que en els últims anys s'ha millorat, existeix la percepció d'excessiva variabilitat a AP pel que fa a la prescripció social, també es proposa avaluar quin impacte ha tingut en els menors la incorporació dels professionals RBEC (Referent de Benestar Emocional i Comunitari).

ACORDS I TANCAMENT DE LA SESSIÓ

Es va concloure la reunió agraïnt la participació i la informació compartida, i es va mencionar la continuïtat del treball en grups en el projecte el mes següent.